

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. An prima gratia dari poßit intuitu operum, quæ fiunt ex gratiâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

Sine gratiâ internâ nihil facere possumus sine oporiet.

V. Semipelagianorum, seu Massiliensium error circa meritum Prædestinationis.

Inchoationem ad gratiam homini tribuebant.

VI. Error hic Semipelagianorum ex Scripturâ & Patribus confutatur.

VII. Semipelagianorum error confutatur ex Concilio.

Concilium Tridentinum.

nobis è cælo concessum, seu gratiam diffusam in cordibus nostris per Spiritum Sanctum quâ excitatus homo & adjutus, justificationem primò, & in bonis operibus ad finem usque vitæ, ejusdem adjutorio persistens, tandem beatitudinem acquirit. Quæ omnia latè declarantur ac definiuntur in Concilio Tridentino, sess. sextâ. Ex quibus constat, quàm necessaria sit gratia ad totam seriem Prædestinationis, nec sine illâ posse quemquam fidem ac justificationem, multò minus glorificationem acquirere. Hæc quoad præsens circa hunc errorem sufficiunt: in materiâ enim de gratiâ latiùs eum, Deo dante, impugnabimus.

Mitiùs agebant Semipelagiani, seu Massilienses, duce Cassiano, & hunc Pelagii errorem temperabant. Hi ergo, licet gratiam ad meritum & Prædestinationem simpliciter necessariam esse affirmarent, inchoationem tamen quandam, seu conatum à nobis adhiberi naturæ viribus posse asserere, sive illud fides sit, aut voluntas credendi, seu affectus credulitatis, ut loquebantur ipsi, sive oratio, vel quid simile, per quod homo initium quoddam præbeat suæ justificationis, & illius intuitu Deum aciebant auxilium supernaturale & gratiam subungere: sive inchoatio hæc per quam hominem gratiam à Deo obtinere affirmabant, esset apud ipsos meritum de congruo, ut communior fert sententia Theologorum, sive de condigno, ut volunt nonnulli. Hæc de eorum mento breviter; plenior enim hujus rei discussio spectat ad materiâ de gratiâ.

Hic etiam error fusè confutatur à SS. Patribus, S. Augustino præcipuè & S. Prospero libro contra Collatorem. Primò itaque S. Augustinus contra illum adducit locum illum Apostoli 2. ad Corinth. cap. 3. num. 5. *Non quod sufficientes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est;* nempe per piam aliquam cogitationem ab eo nobis injectam, quæ totius ædificii spiritualis sit fundamentum. Ulteriùs 1. ad Corinth. c. 4. v. 7. ait idem Apostolus: *Quis enim te discernit? quid autem habes, quod non accepisti? Ergo quicquid ad salutem conducit, Dei donum est, & in eum tanquam in causam peculiariter est refundendum.*

Idem error confutatur ex Conciliis: & in primis Consilium Arausicanum 2. Can. 6. sic habet: *Siquis sine gratiâ Dei credentibus, volentibus, desiderantibus, & pulsantibus nobis, misericordiam dicit conferri, non autem Divinitus, ut credamus, vel hæc omnia sicut oportet agere valeamus, per infusionem, & inspirationem Sancti Spiritus in nobis fieri constretur, aut humanitati, aut obedientie humane subjungit gratiâ adjutorium, ressit Apostolo dicenti, quid habes, quod non accepisti.* Concilium etiam Tridentinum Sess. 6. cap. 5. eundem errorem confutat his verbis: *Declarat præterea sancta Synodus ipsius justificationis exordium in adultis à Dei per Christum IESUM præveniente gratiâ sumendum esse.* Videatur Suarez Tom. 1. de Gratiâ, Prolegom. 5. cap. 6. Vasquez 2. p. Disp. 89. num. 32. Herice hic, Disp. 25. c. 3. ubi hunc Semipelagianorum errorem fusissimè referunt, & refellunt. Hæc nobis in præsentî pro instituto sufficiunt.

SECTIO SECUNDA.

Aut prima gratia dari possit intuitu operum, quæ sunt ex gratiâ.

RECIMUS Sectione præcedente errores eorum, qui naturæ viribus posse homines gratiam & Prædestinationem consequi asserere, vel ad minimum penes ipsos esse inchoationem quandam seu conatum ponere intuitu cuius saltem tanquam meriti de congruo, Deus ut dicebant, gratiam subjungat. Licet enim meritum de congruo præcisè, non tollat quò minus aliquid detur gratis, sitque nova gratia; tollit tamen perfectam illam rationem gratiæ in Scripturis assignatæ, de qua, ut sectione præcedente vidimus, dicitur *Non sumus sufficientes cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis: Sicut oportet: Quis te discernit &c.*

Nonnulli itaque, quamvis propter opera merè ex naturæ viribus facta, (quod volebant heretici) gratiam dari non posse assererent, eam tamen, sicut & Prædestinationem, non gratis, sed ob merita postea secutura, seu ex gratiâ faciendâ conferri asserere. Hos tacito nomine refert S. Thomas hic q. 23. art. 5. Corpore: *Fuerunt, inquit, qui dixerunt, quod merita sequentia Prædestinationis effectum, sunt ratio Prædestinationis: ut intelligatur quòd ideo Deus dat gratiam alicui, & præordinavit se ei daturum, quia præcivit eum bene usurum gratiâ.*

Dicendum nihilominus cum S. Thomâ proximè citato, Suarez hic, lib. 2. de Prædest. cap. 20. num. 15. Vasquez 1. p. Disp. 91. c. 6. Arrubal hic, Disp. 79. cap. 2. Herice 1. p. Disp. 28. cap. 2. num. 6. & Theologi communiter, neminem primam gratiam, seu vocationem congruam ex operibus eam sequentibus mereri, sed eam gratis omnino, & sine ullis meritis, etiam ex gratiâ ortis, conferri.

Probatum primò: Concilium enim Tridentinum sess. 6. cap. 5. declarat, exordium justificationis in adultis, à Dei præveniente gratiâ, seu vocatione, *Quâ, inquit, nullis eorum existentibus meritis, vocantur,* sumendum esse. Cum ergo non dicat Concilium exordium justificationis non haberi ex nullis præcedentibus meritis, sed simpliciter ex nullis meritis, satis declarat illud ob nulla omnino merita conferri, & planè dari gratuito. Concilium etiam Arausicanum ad hoc ipsum assertum illud: *Misericordiam consecutus sum, ut sim fidelis, non, inquit, quia eram fidelis.* S. etiam Augustinus de Prædestin. Sanctorum, cap. 17. ait: *Elegit nos ut essemus, non quia eramus Sancti.* Quod etiam in hunc locum ad Ephesios primo, vers. 4. docet S. Hieronymus, & alii Patres.

Ratio verò est: nam, ut ait Herice cap. illo secundo, num. 7. nullus Theologorum dixit de facto *Principium meriti cadere sub meritum:* imò communis sententia est, id, ne quidem divinitus fieri posse: hinc enim sequitur mutua causalitas; primâ enim gratiâ, & merita eam subsequentiâ causarent se invicem quoad primum esse: merita namque, ut Disp. 40. sect. 2. ostendi, non causant nisi ut existentia, saltem in prævisione: ergo videri priùs debent ut existentia, seu in aliquâ temporis differentiâ futurâ, quàm moveant Deum ad dandam primam gratiam: ergo in existentia non possunt esse posteriora hæc gratiâ, sic enim essent illâ priora simul & posteriora, quod implicat,

I. Quo sensu meriti de congruo tollat acceptam gratiâ.

II. Dicitur de quo gratiam dari oportet opera postea ex gratiâ faciendâ.

III. Gratiâ dei necquid meriti con sequuntur.

IV. Exordium justificationis est in adultis sine ulla meriti.

V. Principium meriti non cadit sub meritum.

Inter primâ gratiam & merita dari debet mutua prioritas.

at, ut in physicis ostendi Disputatione vigesima primâ.

VI. Merita tantum in intentione, nihil possunt mereri. Dices merita solum sunt priora in intentione, quatenus scilicet efficaciter à Deo præfinitur; ut sic autem possunt esse causa ut in executione detur eorum intuitu prima gratia. Contra: merita, ut dixi, non operantur, nisi ut existentia, seu futura, sed per intentionem præcisè non sunt futura: nisi enim ulterius detur eorum causa productiva, non sunt futura, cum existentiam, seu futuritatem accipiant à causâ, & nisi hæc positâ, nunquam erunt futura.

VII. Causa vaga seu indeterminata perinde est ac nulla. Dices: Ipso facto quod Deus intendat, seu efficaciter velit merita, necesse est velit aliquam causam, per quam producatur, vult siquidem ut existant; ergo vult illa, quæ ad eorum existentiam sunt necessaria; sed aliqua causa ad hoc est necessaria: ergo. Jam verò quando ex vi alicujus causæ videntur futura, mereri possunt in executione ut hæc potius causa eorum detur, quam alia. Sed contra: redit namque prius argumentum: merita siquidem operari, seu movere Deum nequeunt, nisi ut futura, seu existentia, sed ex vi causæ vagæ existere nequeunt, magis quam ex solâ intentione, causa quippe vaga existere nequit, multò minùs operari. Contra secundò: jam enim meritum non est causa simpliciter cur detur prima gratia, sed solum secundum quid, ut scilicet hæc potius detur, quam alia. Videatur Disp. 21. Phys. citata: argumenta etenim, quibus illic contendo, mutuam prioritatem, ne divinitus quidem dari posse in rebus physicis, hæc eodem modo probant de moralibus. Sed de merito primæ gratiæ Disp. sequente, Sectione primâ iterum redibit sermo.

Causa vaga non magis dare potest existentiam, quam solâ sententia.

SECTIO TERTIA.

Sitne in hominis potestate ut se faciat Prædestinatum.

I. Certum est non posse hominem mereri primam vocationem. **S**I per facere se prædestinatum intelligatur mereri primam gratiam, seu vocationem & auxilium præveniens, jam duabus hisce Sectionibus ostensum est, non esse in hominis potestate ut se faciat prædestinatum; neque enim operibus per vires naturæ factis, ut Sectione primâ contra hæreticos declaravimus, neque meritis ex gratiâ procedentibus, ut præcedente Sectione diximus, hoc præstare potest, sed est merum donum Dei, gratuito nobis ex ejus beneficentiâ concessum.

II. His tamen non obstantibus, dico, in aliquo vero sensu posse hominem, suppositâ Dei gratiâ, facere se prædestinatum: ita Lessius Sect. 6. n. 75. Arrubal Disp. 77. cap. 1. & alii, contra Vasquez 1. p. d. 92. Alarcon hic, tract. 3. Disp. 4. cap. 7. & alios nonnullos.

III. Efficere potest homo, ut gratia ei data sit gratia Prædestinationis. Probatur: qui enim causa est cur gratia constituitur in ratione gratiæ prædestinationis, potius quam communis providentiæ, est causa cur prædestinetur: sed est in hominis potestate efficere ut gratia, seu vocatio, sit gratia prædestinationis: ergo: major videtur certa, gratia siquidem Prædestinationis denominatur formaliter talis à prædestinatione ultimâ, seu destinatione ad gloriam; qui ergo facit ut gratia illa, quæ independenter ab ipso datur, sit efficax, quod præstat, quisquis cum eâ concurrat & cooperatur, hic, inquam, est, simul cum divinâ gratiâ, causâ

R.P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

cur prædestinetur, seu cur gratia illa extrahatur à ratione generalis providentiæ, communi prædestinatis & reprobis.

Minor verò, quod scilicet in hominis potestate sit efficere ut gratia ei data sit gratia prædestinationis; probatur: in potestate siquidem cuiusvis est cooperari cum gratiâ, etiam finaliter: hoc autem si præstet, per merita ex hac gratiâ provenientia, gloriam consequetur; sed hoc est facere se prædestinatum, seu efficere ut hæc gratia sit gratia prædestinationis, & distincta à gratiâ data reprobis; hi enim licet cum gratiâ ad tempus cooperentur, in fine tamen deficiunt, & eadem operâ gratia in iis deficit à gratiâ prædestinationis.

A nobis itaque pendet, non quidem ut gratia illa, seu vocatio detur, sed ut data, sit gratia prædestinationis, cum quâ talis connotet conjunctionem cum voluntate dandi gloriam. Ad quam rem faciunt verba illa S. Petri Epist. 2. c. 1. v. 10. *Magis satagite, ut per bonâ opera certam vestram vocationem & electionem faciatis.* Gratia ergo, seu vocatio juxta Apostolum, licet in donatione pendeat à solo Deo, ut tamen sit gratia prædestinationis, seu certò, vel ut vox græca sonat, firmiter inferens salutem, à nostrâ cooperatione pendet, & perseverantiâ. Cum ergo in cuiusvis potestate sit, ut per gratiam sibi à Deo datam salvetur, ita in ejusdem etiam potestate est efficere, ut Deus habeat voluntatem dandi ei gloriam, quod perinde est ac posse facere se prædestinatum.

Deinde, sicut in uniuscujusque potestate est, ut non prædestinetur; ita & ut, suppositâ gratiâ, prædestinetur; contrariorum enim eadem est ratio. Ad quam rem accommodatissima sunt verba S. Prosperi ad objectiones Vincentii cap. 12. *Illi, de quibus dicitur, ex nobis exierunt, &c. voluntate exierunt, voluntate ceciderunt, & qui præcisi sunt casuri, non sunt prædestinati; essent autem prædestinati, si essent reversuri, & in sanctitate permansuri.* Hæc ille: cum ergo in eorum potestate fuerit ut, positâ gratiâ, reverterentur, & in sanctitate permanerent: fuit etiam in eorum potestate, secundum S. Prosperum, ut prædestinarentur. Plura hæc de re Disp. sequente, sectione primâ.

Dices: Deus gratiam illam dat etiam ut efficacem: cum ergo in tantum gratia per nos sit gratia prædestinationis, in quantum est efficax finaliter, & hoc modo detur à Deo, penes Deum solum est efficere ut sit gratia prædestinationis, & consequenter ut homo prædestinetur. Respondetur Deum hoc sensu dare gratiam ut efficacem, quod nimirum in iis eam circumstantiis infundat, in quibus videt habiturum effectum. Totam ergo efficaciam in actu primo, seu vim operativam habet gratia à Deo, ut efficax tamen involvit, vel connotat nostrum consensum secundum: cum ergo in hominis potestate sit, ut cum gratiâ cooperetur, vel non cooperetur, cum consentiat liberè, in hominis quoque potestate est, ut reddat gratiam efficacem, non quod hoc solus possit, sed à Deo adjutus, ita tamen, ut homo etiam ad hoc concurrat. Sic loquitur Apostolus 1. ad Corinth. 15. v. 10. *Non ego, sed gratia Dei mecum.* Et S. Augustinus: *Qui, inquit, creavit te sine te, non salvabit te sine te.*

IV. Ostenditur penes hominem esse ut gratiam faciat ipse gratiam Prædestinationis.

V. Non est in nostrâ potestate, ut gratia detur, est ut sit efficax finaliter.

VI. Contrariorum eadem est ratio.

VII. Quo sensu Deus det nobis gratiam ut efficacem.

Qua ratione ab homine pendet gratia efficaciam.